

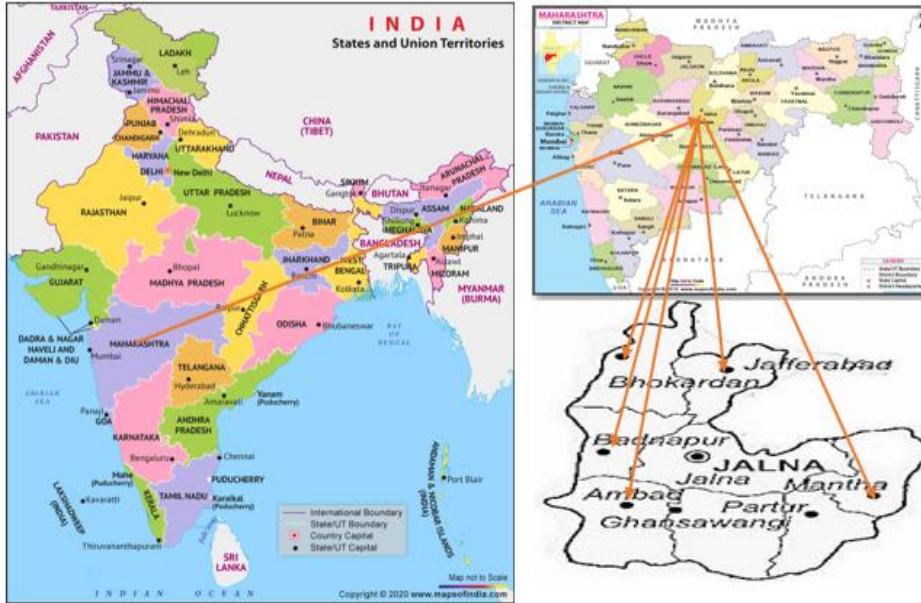
कार्यकारी सारांश

1. प्रस्तावना

जालना जिल्ह्यातील मंठा, भोकरदन, अंबड, जाफ्राबाद, बदनापूर तालुक्यात असलेल्या 21 वाळूच्या जागांसाठी पर्यावरणविषयक मंजूरी मागविण्यात आली आहे.

- ❖ महाराष्ट्र शासन पत्र क्रमांक: संकीर्ण- 2019 / पी.के.01 / ता. के. 3 दि. 03.12.2019 अन्वये ५ हेक्टरपेक्षा कमी खाणींसाठी सार्वजनिक सुनावणी घ्यावी लागेल
- ❖ .जि.अ.का.जालना यांचे आदेश क्र.2020 / मशाका/गौख/ कावी 105 दि 03/02/2020 अन्वये मे. एकात्मिक प्रेसिजन सिस्टम अँड सर्व्हिसेस प्रा. लि., यांना जिल्हाधिकारी कार्यालय, जालना यांच्यामार्फत जालना येथील वाळूच्या जागांसाठी पर्यावरण मंजूरी मिळण्याचे काम देण्यात आले.
- ❖ खाणकाम योजना औरंगाबाद येथील डीजीएम कार्यालयामार्फत वाळूघाटांना मान्यता देण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.
- ❖ Form-1M, PFR, EMP, RA, DSR मधील अर्ज आणि वाळूघाटांसाठी मंजूर खनन योजनांसह पर्यावरण मंजूरीसाठी सार्वजनिक सुनावणीची कार्यवाही सादर केली जाईल.

2. स्थान नकाशा

3. वाळू स्थळांची यादी –

अ.क्र.	वाळूघाटाचे नाव	तालुका	नदी	ग.क्र.	क्षेत्र	लांबी	रुंदी	खोली	उपलब्ध वाळूसाठा
१	वझर सरकटे २	मंठा	पुर्णा	207,210,214	1	400	25	1.00	3533
२	पोखरी - वाघाळा १	मंठा	पुर्णा	पोखरी ग.क्र. 142 , 143 वाघाळा ग.क्र. 175	0.65	100	65	1.00	2296
३	किर्ला- वाघाळा १	मंठा	पुर्णा	किर्ला ग.क्र. 151 वाघाळा ग.क्र. 137,136,106	3.5	500	70	1.00	12367
४	किर्ला - वाघाळा २	मंठा	पुर्णा	किर्ला ग.क्र. 152,153,154, वाघाळा ग.क्र. 104,105,112,101,86,85	3.5	500	70	1.00	12367
५	किर्ला-टाकळखोपा १	मंठा	पुर्णा	किर्ला ग.क्र. 40,41,42,43,47,48,50 टाकळखोपा ग.क्र. 102,97 ते 91, 58 ते 50, 46,47, 44 ते 40	3.5	700	50	1.00	12367
६	टाकळखोपा- दुधा १	मंठा	पुर्णा	टाकळखोपा ग.क्र. 204,235,236,237,238,242, दुधा ग.क्र. 2,4,5,6,7,8,9,10,11	2	400	50	1.00	7067
७	इंचा - सासखेडा १	मंठा	पुर्णा	इंचा ग.क्र. 119,118,117,116,115,114,112,111 सासखेडा ग.क्र. 4,6,7	2.4	400	60	1.50	12720
८	कानडी -लिंबखेडा- १	मंठा	पुर्णा	कानडी ग.क्र.100,99,98,97,96,67,66 लिंबखेडा ग.क्र.20,19,18,17,16,15,14,13,12,11,10,9	4.2	700	60	1.00	14840
९	कानडी - उस्वद-१	मंठा	पुर्णा	कानडी ग.क्र. 37,36,29,25,39 उस्वद ग.क्र. 319,320,321	3	500	60	1.50	15901
१०	कानडी- उस्वद २	मंठा	पुर्णा	कानडी ग.क्र. 264,263,261,258,257,256,255 उस्वद ग.क्र. 329,330,353,355,356,373	3	500	60	1.50	10600
११	देवठाणा - उस्वद १	मंठा	पुर्णा	देवठाणा ग.क्र.274,273,272,264 उस्वद ग.क्र. 387 ते 389, 391, 401 , 402	2	500	40	1.25	8833
१२	मेळखेडा	भोकरदन	पुर्णा	30, 31, 32, 33	0.69	230	30	0.50	1219
१३	गोकुळ	भोकरदन	केळणा	102, 132	0.096	60	16	0.50	169
१४	देऊलगाव ताड	भोकरदन	गिरीजा	68, 69, 70, 71	0.64	320	20	0.50	1130
१५	जानेफळ (दाभाडी)	भोकरदन	गिरीजा	333, 334, 335	0.36	180	20	0.50	636
१६	गारखेडा	जाफ्राबाद	पुर्णा	120	0.9	300	30	0.80	2544
१७	डावरगाव देवी	जाफ्राबाद	पुर्णा	10,11, 12, 13	0.225	150	15	1.00	795
१८	कुंभारी	बदनापूर	दुधना	1, 8, 9, 144, 140, 129, 130, 138, 131, 132	1.5	750	20	0.60	3180
१९	आपेगाव	अंबड	गोदावरी	3, 4, 5, 7, 9, 115, 114, 113, 112	1.2	300	40	1.00	4240
२०	आलमगाव	अंबड	दुधना	1, 165, 166	0.45	150	30	1.00	1590
२१	साडेसावंगी	अंबड	दुधना	1, 2, 3	2	500	40	1.00	7067

4. मायनिंगची पद्धत:

- 4.1 ड्रिलिंग आणि ब्लास्टिंगशिवाय ओपनकास्ट मॅन्युअल पद्धत. केवळ कुदळ, घामेलास यासारख्या हातांच्या साधनांचाच उपयोग केला जाईल.
- 4.2 केवळ कोरड्या नदीच्या पात्रातून वाळू उत्खनन.यंत्रसामग्री / उपकरणे आवश्यक: कोल्ड्स, घमेला, ट्रॉलीसह ट्रॅक्टर.
- 4.3 वाहतूक: वाळूच्या जागेपासून स्टॉक यार्ड व ग्राहकांना ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे.
- 4.4 पुन्हा प्राप्तीकरण: पावसाळ्यानंतर खनन केलेले क्षेत्र आपोआप पुन्हा भरले जाईल. नदीकाठ व वाहतुकीच्या रस्त्यालगत वृक्षारोपण केले जाईल.

5. पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

5.1 वायू प्रदूषण नियंत्रण उपाय

- वाळू वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या कच्च्या रोडवर नियमित पाणी शिंपडत आहे.
- ट्रॅक्टर ट्राली ट्रकद्वारे वाळूची वाहतूक ताडपजीसहित
- वाहतुकीदरम्यान वाळू गळती योग्य अंतरांच्या सीलद्वारे रोखले जाईल.
- नदीकाठी व वाळूच्या जागेजवळ मोकळ्या जागांवर वृक्षारोपण केले जाईल.

5.2 ध्वनी नियंत्रण उपाय

- खाणकाम आणि वाळू वाहतूक केवळ दिवसाच्या वेळीच केली जाईल.
- वाळू वाहतुकीमुळे होणारा आवाजच अपेक्षित आहे की वाळू वाहतुक वाहनांच्या नियतकालिक देखभालची गळती कमी केली जाईल. वाळू वाहतुक वाहनांचा वेग नियमित केला जाईल.

5.3 जल प्रदूषण नियंत्रण उपाय

- वाळू उत्खनन केवळ कोरड्या नदीच्या बेडवरच केले जाईल.
- खाण खड्डाची खोली नदीच्या पाण्याच्या पातळीवर ठेवली जाईल.
- निष्क्रिय वाहिन्या तयार करण्यासाठी नदीचे प्रवाह वळविले जाणार नाहीत.
- नदीत वाहने धुण्यास मनाई आहे.
- खाणकामातून कोणताही सांडपाणी तयार होणार नाही.

- कामगारांना मोबाइल टॉयलेटची सोय.
- पावसाळ्यात आणि पूरात उत्खनन टाळले जाईल यामुळे वाळू उपसा पुन्हा भरू शकेल.

5.4 जमीन पर्यावरण

- वाळू उत्खनन कोरड्या नदीच्या खाटात तात्पुरते खड्डे तयार करेल, जे पावसाळ्यात पुन्हा भरले जाईल.
- नदीच्या रूंदीच्या तीन मीटर किंवा रूंदीच्या 10 व्या जागेचे सुरक्षा अंतर नदीच्या काठावरून (“टिकाऊ वाळू उत्खनन मार्गदर्शक तत्वांनुसार”) सोडले जाईल.
- पॉलिथीन पिशवी, जूट पिशवी वगैरे कचरा सामग्री नदीच्या पलंगावर राहू / सांडण्याची परवानगी नाही.
- खाणकाम परवानगी घेण्याच्या क्षमतेपेक्षा जास्त होणार नाही.
- नदीकाठ आणि जवळपास मोकळ्या जागांवर वृक्षारोपण विकसित केले जाईल.

6. ग्रीनबेल्ट डेव्हलपमेंट प्लॅन

ग्रीनबेल्टचे स्थान	लीजच्या सीमेच्या दोन्ही बाजूंच्या आणि नदीकाठच्या बाहेर हाल रोडच्या काठावर
वनीकरण क्षेत्र / वार्षिक	300 चौ. मी / वार्षिक
लागवड होणारी झाडे	150 झाडे
वनस्पतींचे अंतर	2 मीटर ग्रिड मध्यांतर
प्रजाती निवडल्या	मूळ प्रजाती

वृक्षारोपणासाठी वृक्ष प्रजातींची शिफारस केली जाते

वनस्पति नाव	स्थानिक नाव	महत्त्व
<i>Azadirachta indica</i>	कडुनिंब	कडुलिंब तेल आणि कडुलिंबाची उत्पादने
<i>Tectona grandis</i>	टीक	बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा पदार्थ, प्रतिजैविक, प्रतिजैविक

<i>Ficus religiosa</i>	पिंपळ	औषधी वापर, फळे आणि अंजीर
<i>Bambusa vulgaris</i>	बांबू	अँथेलमिंटिक अँटी-इंफ्लेमेटरी, स्ट्रुजंट प्रॉपर्टीज
<i>Madhuca longifolia</i>	महुआ	उत्तेजक आणि खोकला आराम म्हणून कार्य करते

7. व्यावसायिक आरोग्य सुरक्षा व्यवस्थापन

- खाण चालकांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे दिली जातील.
- कान, डोळा आणि हाताने संरक्षण साधने व्यतिरिक्त सुरक्षा हेल्मेट आणि पादत्राणे.
- कामगारांना डस्ट मास्क दिले जातील.
- खाण कामगारांना पिण्याच्या पाण्यासाठी निवारा उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- खाण साइटवर प्रथमोपचार किट प्रदान केले जाईल.

8. निष्कर्ष

- जालना जिल्ह्यातील मंठा, भोकरदन, जाफराबाद, अंबड, बदनापूर तालुक्यात लागू असलेल्या २ वाळूघाट MoEF&CC च्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार बी २ प्रकारात येतात.
- खाणकामांच्या छोट्या प्रमाणामुळे उत्खननांमुळे पर्यावरणावर महत्त्वपूर्ण परिणाम होण्याची शक्यता नाही आणि हे जवळच्या समाजासाठी फायद्याचे ठरेल.
- प्रस्तावित प्रकल्प स्थानिक रहिवाशांना अप्रत्यक्ष रोजगाराच्या संधी प्रदान करेल.
- प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि या क्षेत्राच्या सर्वांगीण विकासास सकारात्मक योगदान देईल.
- हवा, पाणी, आवाज, माती, घनकचरा व्यवस्थापन इ. सारख्या सर्व पर्यावरणीय प्रश्नांवर MoEF&CC मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्य केले जाईल.